

intelligendum aliud. Alius discursus est secundum causalitatem, sicut cum per principia pervenimus in cognitionem conclusionum: liquidum est, nos intelligere per scientiam Dei cognitionem intellectualem certam & evidentem non discursivam sed neq; sic æquivocationum finis. Etenim scientia modo dicto accepta & explicata rursus vel est habitualis vel actualis. Habitualis est qualitas quædam in intellectu relicta, quæ instar seminis potentiam intellectivam ad ejusdem speciei actus eliciendos faciliat, & sic ad facile fieri actuum concurrat. Quod si ex actibus præcedaneis genita est, ad similes inclinatur intellectum; si immediate infusa, rursus similes sibi producit. Actualis verò est ipsa actualis notitia certa, evidens, & non discursiva, sive spectetur ut principium habitualis effectivum, sive ut ab habituali principiatum.

§. 9. Deo non competere habitualem scientiam nostram, in propatulo est, cum sit accidens quoddam ab intellectu tanquam actus à potentiâ sua receptum & sic realiter à subjecto differens, eique unitum realem importet compositionem. Sed tale quid de actualissimo & perfectissimo Deo affirmare non possumus citra blasphemiam crimen. Dices: depurandos etiam hinc terminos, & ponendam esse in Deo habitualem scientiam, non quidem formalem, qualem nos descripsimus, sed virtualem, cum Deus idem per suam simplicissimam essentiam præstare possit, quod intellectus creatus beneficio scientiæ habitualis, & sic æquipollet intellectus divinus intellectui creato habitu scientiæ instructo. Sicuti enim nunc concipimus Deum ut actum primum, nunc ut actum secundum, quamvis revera actus primus in Deo non sit, & propter nostrum intelligendi modum, nihilominus tamen solemus Deo actum primum & secundum tribuere, ita & in præsentia illud possumus salva orthodoxia facere. &c. Res ipsa salva est, & quo ad rem hæc objectio non contradicit sententiæ nostræ. concedimus enim utraque manu Deum id posse sine ullo superaddito, per simplicissimam suam Entitatem, quod creaturæ per varia superaddita præstant; neque aliud vi objectionis erit scientia habitualis virtualis in Deo, quam ipse intellectus divinus in quantum concipitur facillimè posse cognoscere evidenter & sine discursu objectum propositum. Lis ergo omnis in modum loquendi resolvitur, qui, ne quis ansam errandi arripiat, qui vim terminorum non penetrat, sine ullo veritatis dispendio omitti potest,

§. 10.